

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

16. června 2011 *

Ve věci C-484/07,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Rechtbank 's-Gravenhage (Nizozemsko) ze dne 22. října 2007, došlým Soudnímu dvoru dne 31. října 2007, v řízení

Fatma Pehlivan

proti

Staatssecretaris van Justitie,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, předseda senátu, J.-J. Kasel (zpravodaj), A. Borg Barthet, E. Levits a M. Berger, soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokátka: E. Sharpston,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. dubna 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za F. Pehlivan P.H. Hillenem, advocaat,

- za nizozemskou vládu C. Wissels, M. de Mol a B. Koopman, jako zmocněnkyněmi,

- za německou vládu M. Lummou a J. Möllerem, jako zmocněnci,

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s W. Ferrante, avvocato dello Stato,

- za Evropskou komisi G. Rozetem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 8. července 2010,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 prvního pododstavce první odrážky rozhodnutí Rady přidružení č. 1/80 ze dne 19. září 1980 o vývoji přidružení (dále jen „rozhodnutí č. 1/80“). Rada přidružení byla zřízena Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, která byla podepsána dne 12. září 1963 v Ankaře Tureckou republikou na jedné straně a členskými státy EHS a Společenstvím na straně druhé a která byla uzavřena, schválena a potvrzena jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685; Zvl. vyd. 11/11, s. 10).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi F. Pehlivan, tureckou státní příslušnicí, a Staatssecretaris van Justitie (státní tajemník pro spravedlnost, dále jen „Staatssecretaris“) ve věci odnětí povolení k pobytu, které jí bylo uděleno, a řízení o jejím vyhoštění z nizozemského území.

Právní rámec

Přidružení EHS-Turecko

- 3 Článek 59 dodatkového protokolu podepsaného v Bruselu dne 23. listopadu 1970 a uzavřeného, schváleného a potvrzeného jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2760/72 ze dne 19. prosince 1972 (Úř. věst. L 293, s. 1; Zvl. vyd. 11/11 s. 41) zní následovně:

„V oblastech, na které se vztahuje tento protokol, se Turecku nesmí poskytovat zacházení příznivější, než které si vzájemně poskytují členské státy na základě Smlouvy o založení Společenství.“

- 4 Oddíl 1 kapitoly II rozhodnutí č. 1/80, nazvané „Sociální ustanovení“, se týká „[o]tázek vztahujících se k zaměstnání a k volnému pohybu pracovníků“. Tento oddíl obsahuje články 6 až 16 uvedeného rozhodnutí.
- 5 Článek 6 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 stanoví:

„Aniž jsou dotčena ustanovení článku 7 o volném přístupu jeho rodinných příslušníků k zaměstnání, turecký pracovník působící na řádném trhu práce v členském státě:

- má právo v tomto členském státě po jednom roce řádného zaměstnání na obnovení platnosti svého pracovního povolení u stejného zaměstnavatele, jestliže je u něho pracovní místo k dispozici;

- má právo v tomto členském státě po třech letech řádného zaměstnání a s výhradou přednosti, která bude poskytnuta pracovníkům z členských států Společenství, odpovědět na jinou nabídku ve stejné profesi u zaměstnavatele podle svého výběru, učiněnou za obvyklých podmínek a zaregistrovanou u pracovních úřadů tohoto členského státu;
- je oprávněn v tomto členském státě po čtyřech letech řádného zaměstnání k volnému přístupu k jakékoli závislé činnosti podle svého výběru.“ (*neoficiální překlad*)

6 Článek 7 rozhodnutí č. 1/80 uvádí:

„Rodinní příslušníci tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce v členském státě, kteří získali povolení ho následovat:

- mají, s výhradou přednosti, která bude zajištěna pracovníkům z členských států Společenství, právo odpovědět na jakoukoli nabídku zaměstnání, pokud tam řádně pobývají po dobu nejméně tří let;
- jsou oprávněni k volnému přístupu k jakékoli závislé činnosti podle svého výběru, pokud tam řádně pobývají po dobu nejméně pěti let.

Děti tureckých pracovníků, které ukončily odborné vzdělání v hostitelském státě, mohou nezávisle na délce svého pobytu v tomto členském státě za podmínky, že jeden z rodičů legálně vykonával zaměstnání v dotčeném členském státě po dobu nejméně tří let, odpovědět na jakoukoli nabídku zaměstnání ve zmíněném členském státě.“ (*neoficiální překlad*)

7 Článek 14 téhož rozhodnutí zní následovně:

„1. Ustanovení tohoto oddílu se použijí s výhradou omezení z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví.

2. Tato ustanovení nezasahují do práv a povinností vyplývajících z vnitrostátních právních předpisů nebo stávajících dvoustranných smluv mezi Tureckem a členskými státy Společenství, jestliže tyto smlouvy jejich státním příslušníkům přiznávají příznivější režim.“ (*neoficiální překlad*)

Vnitrostátní právní úprava

8 Zákon o celkové revizi zákona o cizincích (Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet) ze dne 23. listopadu 2000 (Stb. 2000, č. 495, dále jen „Vw 2000“) vstoupil v platnost dne 1. dubna 2001. Od tohoto data platí v Nizozemsku také dekret o cizincích z roku 2000 (Vreemdelingenbesluit 2000, Stb. 2000, č. 497, dále jen „Vb 2000“) a nařízení o cizincích z roku 2000 (Voorschrift Vreemdelingen 2000, Stcrt. 2001, č. 10). V oběžníku o cizincích z roku 2000 (Vreemdelingencirculaire 2000, dále jen „Vc 2000“) Staatssecretaris vysvětlil, jakým způsobem zamýšlí uplatňovat Vw 2000 a Vb 2000.

9 Článek 14 Vw 2000 uvádí:

„1. Ministr je oprávněn:

- a) žádosti o udělení povolení k pobytu na dobu určitou vyhovět, zamítnout ji nebo se jí nezabývat;
- b) žádosti o prodloužení doby platnosti tohoto povolení vyhovět, zamítnout ji nebo se jí nezabývat;
- c) změnit povolení k pobytu na dobu určitou, a to buď na žádost jeho držitele, nebo i bez návrhu z důvodu změny okolností;
- d) odejmout povolení k pobytu na dobu určitou;

[...]

2. Povolení k pobytu na dobu určitou je podmíněno omezeními, jež souvisí s účelem, pro který je pobyt povolen. Další podmínky mohou být uloženy. Pravidla použitelná na omezení a ostatní podmínky mohou být stanovena správními předpisy s obecnou působností.

3. Povolení k pobytu na dobu určitou se uděluje na období, jež nesmí přesáhnout pět po sobě jdoucích let. Správní předpisy s obecnou působností stanoví pravidla týkající se doby platnosti povolení k pobytu a prodloužení této doby.“

10 Článek 18 odst. 1 Vw 2000 zní následovně:

„Žádost o prodloužení platnosti povolení k pobytu na dobu určitou ve smyslu článku 14 může být zamítnuta, jestliže:

[...]

c) cizinec uvedl nesprávné údaje nebo zamlčel údaje, které by vedly k zamítnutí původní žádosti;

[...]

f) nebylo dodrženo omezení podmiňující udělení povolení nebo nebyla splněna jiná podmínka spojená s jeho udělením;

[...]“

11 Podle článku 19 Vw 2000 může být povolení k pobytu na dobu určitou odňato z důvodů uvedených v čl. 18 odst. 1 téhož zákona.

12 Podle článku 3.24 Vb 2000 může být povolení k pobytu udělené na dobu určitou, jež je uvedeno v článku 14 Vw 2000, podmíněno omezením souvisejícím se sloučením rodiny s jiným rodinným příslušníkem nizozemského občana nebo cizího státního příslušníka s legálním pobytem ve smyslu tohoto zákona, než je manžel nebo manželka,

registrovaný či neregistrovaný partner nebo partnerka nebo nezletilé dítěte, pakliže cizí státní příslušník podle názoru Staatssecretaris skutečně patří do rodiny osoby, u které má v úmyslu pobývat, a patřil do ní již ve státě původu a odloučení této osoby od cizího státního příslušníka by představovalo nepřiměřeně přísné opatření.

13 Článek 3.51 odst. 1 Vb 2000 stanoví:

„Povolení k pobytu na dobu určitou ve smyslu článku 14 Vw 2000 může být s omezením týkajícím se prodloužení pobytu uděleno cizímu státnímu příslušníkovi, který již v Nizozemsku tři roky pobývá jako držitel povolení k pobytu, v následujících případech:

a) sloučení rodiny nebo založení rodiny s držitelem povolení k trvalému pobytu;

[...]“

14 Článek 3.52 Vb 2000 stanoví, že povolení k pobytu na dobu určitou ve smyslu článku 14 Vw 2000 může být s omezením týkajícím se „prodloužení pobytu“ uděleno v jiných případech, než jsou případy uvedené zejména v článku 3.51, cizímu státnímu příslušníkovi, který ve smyslu téhož zákona legálně pobývá v Nizozemsku a od kterého podle Staatssecretaris nelze z důvodu zvláštních osobních okolností požadovat, aby opustil nizozemské území.

- 15 Vc 2000 uvádí zejména politiku nizozemských orgánů v kontextu rozhodnutí č. 1/80. V oddílu B11/3.5 tohoto oběžníku, ve znění použitelném v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení, bylo v souvislosti s článkem 7 daného rozhodnutí zejména uvedeno:

„Upřesnění týkající se pojmů: ‚rodinní příslušníci‘: manžel nebo manželka tureckého pracovníka a jeho pokrevní příbuzní v sestupné linii ve věku do 21 let nebo ti, kteří jsou na něm závislí, spolu s pokrevními příbuznými takového pracovníka a jeho manžela nebo manželky ve vzestupné linii, kteří jsou na nich závislí [...]

‚legální pobyt‘: tento pojem znamená, že rodinný příslušník musí skutečně žít s tureckým pracovníkem po nepřetržitou dobu v délce tří nebo pěti let [...]. Při počítání této lhůty je třeba započítat i krátká přerušení společného soužití bez úmyslu takové soužití opustit. Příkladem může být nepřítomnost ve společném bydlíšti po přiměřenou dobu, pro kterou existují rozumné důvody, nebo nedobrovolný pobyt dotyčné osoby po dobu kratší než šest měsíců ve státě jejího původu [...]

- 16 Ohledně prodloužení pobytu rodinných příslušníků oddíl B11/3.5.1 Vc 2000 obzvláště stanoví:

„[...] vnitrostátní pravidla, která upravují sloučení rodiny a založení rodiny [...], tak obecně rodinným příslušníkům přiznávají právo pracovat. Tato vnitrostátní pravidla jdou nad rámec povinností vyplývajících z rozhodnutí č. 1/80. Podle vnitrostátních právních předpisů je navíc nezletilému rodinnému příslušníkovi, který je jako nezletilý držitelem povolení k pobytu z titulu sloučení rodiny s osobou, která je držitelem povolení k trvalému pobytu, na jeho žádost po uplynutí jednoho roku uděleno (vlastní) povolení prodloužení pobytu [...]

„Legální pobyt po dobu tří let“: po třech letech legálního pobytu se uplatní obecné pravidlo, podle něhož mají rodinní příslušníci tureckého pracovníka působícího na řádném trhu práce, kteří získali povolení k pobytu v Nizozemsku v rámci sloučení rodiny s tímto tureckým pracovníkem, volný přístup k jakémukoliv zaměstnání podle svého výběru. Okolnost, že se rodinný příslušník narodil v Nizozemsku a nepotřeboval tedy povolení k tomu, aby v rámci sloučení rodiny následoval tureckého pracovníka do Nizozemska, zde není relevantní [...]“

- 17 Posledně uvedené upřesnění Vc 2000 znamená, že v nizozemském právu lze volný přístup na trh práce stanovený v čl. 7 prvním pododstavci druhé odrážce rozhodnutí č. 1/80 uplatňovat po uplynutí tří let legálního pobytu. Toto pravidlo, které je pro rodinné příslušníky tureckého pracovníka výhodnější, je odchylkou od čl. 7 prvního pododstavce první odrážky rozhodnutí č. 1/80. Toto výhodnější pravidlo se musí použít vždy.
- 18 Uvedení rodinní příslušníci mimoto po třech letech legálního pobytu v Nizozemsku mohou požádat o vlastní povolení k pobytu za účelem prodloužení svého pobytu. Toto povolení jim umožňuje volný přístup k jakémukoli zaměstnání podle jejich výběru.
- 19 Podle článku 7 rozhodnutí č. 1/80 se právo pobytu rodinného příslušníka nepodřizuje po třech letech legálního pobytu v Nizozemsku dalším podmínkám. Okolnost, že turecký pracovník po uplynutí této tříleté lhůty již nepůsobí na řádném trhu práce nebo rodinné vazby byly přerušeny, nemá žádný vliv na právo pobytu dotyčného rodinného příslušníka. Toto pravidlo se uplatní, ať již rodinný příslušník má či nemá vlastní povolení k pobytu.

20 Oddíl B2/8.3 Vc 2000, ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení, zní následovně:

„Povolení k pobytu se neudělí, pokud zletilé dítě ve skutečnosti nepatří do rodiny rodiče, nebo do ní nepatřilo již ve státě původu. ‚Patřit skutečně do rodiny‘ znamená, že

- rodinná vazba existovala již v cizině;
- existuje morální a finanční závislost na rodičích, která existovala již v cizině, a
- cizí státní příslušník žije s rodičem (rodiči).

Zletilé dítě již ve skutečnosti nepatří do rodiny, pokud je možné skutečnou rodinnou vazbu považovat za přerušenu. Tak je tomu vždy, nastane-li jedna či více následujících okolností:

- cizí státní příslušník se stane trvalou součástí jiné rodiny a osoba, u které má v úmyslu pobývat, již nad ním nemá (skutečnou) pravomoc;
- cizí státní příslušník se stane trvalou součástí jiné rodiny a osoba, u které má v úmyslu pobývat, již nenese náklady na jeho vzdělání a zdravotní péči;

- cizí státní příslušník bydlí samostatně a žije z vlastních prostředků;

- cizí státní příslušník založí samostatnou rodinu uzavřením manželství nebo vytvořením vztahu;

- cizí státní příslušník má v péči nebo opatruje manželské nebo nemanželské dítě, dítě v pěstounské péči nebo osvojené dítě, nebo pečuje o jiné závislé rodinné příslušníky [...].“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- ²¹ Ze spisu ve věci v původním řízení vyplývá, že F. Pehlivan, narozené dne 7. srpna 1979 v Turecku, byl dne 11. května 1999 povolen vstup na nizozemské území z titulu sloučení rodiny s jejími rodiči, z nichž přinejmenším jeden již v Nizozemsku působil na řádném trhu práce.
- ²² Z tohoto důvodu jí Staatssecretaris dne 1. srpna 1999 udělil s podmínkou „sloučení rozšířené rodiny s rodiči“ povolení k pobytu na dobu určitou s účinností ode dne 9. srpna 1999. Nizozemské orgány naposledy prodloužily dobu platnosti tohoto povolení do 24. července 2003.
- ²³ Není zpochybňováno, že F. Pehlivan ode dne 12. srpna 1999 a po dobu delší než tři roky bydlela v Nizozemsku se svými rodiči.

- 24 Během svého krátkodobého pobytu v Turecku se F. Pehlivan dne 22. prosince 2000 provdala za tureckého státního příslušníka. F. Pehlivan však až dne 3. května 2002 informovala cizinecký úřad o existenci manželství, jež bylo dne 1. července 2002 zapísáno příslušným orgánem obce, v níž měla bydliště.
- 25 Z uvedeného svazku se dne 30. března 2002 narodil syn.
- 26 Podle toho, co uvádí F. Pehlivan, vstoupil její manžel na území Nizozemska v roce 2002 jako řidič tureckého nákladního automobilu a podal v tomto členském státě žádost o povolení k pobytu. V návaznosti na zamítnutí této žádosti byl z nizozemského území vyhoštěn. Podle F. Pehlivan bydlel její manžel od června 2002 po dobu devíti měsíců s ní a jejími rodiči ve společné domácnosti.
- 27 Dne 10. února 2004 bylo manželství F. Pehlivan a jejího manžela tureckým soudem rozvedeno.
- 28 F. Pehlivan dne 1. dubna 2005 opustila bydliště svých rodičů a odstěhovala se se svým synem na jinou adresu v Nizozemsku.
- 29 Rozhodnutím ze dne 13. října 2003 Staatssecretaris odňal se zpětným účinkem ke dni 22. prosince 2000, který je dnem uzavření manželství F. Pehlivan a jejího manžela, povolení F. Pehlivan k pobytu. Toto odnětí bylo odůvodněno okolností, že podle nizozemského práva byla F. Pehlivan považována za osobu, která definitivně přerušila skutečné rodinné vazby se svými rodiči, neboť uzavřela manželství.

- 30 Nizozemské orgány na základě toho dospěly k závěru, že F. Pehlivan pobývala v Nizozemsku legálně jen do dne 22. prosince 2000, tedy po dobu kratší než tři roky, takže se již nemůže užitečně dovolávat čl. 7 prvního pododstavce první odrážky rozhodnutí č. 1/80, a musí tedy být vyhoštěna.
- 31 Jelikož měla F. Pehlivan za to, že její skutečné bydliště bylo i po 22. prosinci 2000 u jejích rodičů a že její manželství nemělo vzhledem k uvedenému ustanovení rozhodnutí č. 1/80 na její postavení žádný vliv, podala proti rozhodnutí o svém vyhoštění dne 7. listopadu 2003 stížnost. V návaznosti na zamítnutí této stížnosti podala dne 29. prosince 2005 žalobu k Rechtbank 's-Gravenhage, kdy mimo jiné navrhovala odklad vykonatelnosti tohoto rozhodnutí o vyhoštění.
- 32 Podle předkládajícího soudu je nesporné, že otec F. Pehlivan musí být považován za tureckého pracovníka ve smyslu rozhodnutí č. 1/80 a že působí na řádném trhu práce v hostitelském členském státě.
- 33 Mezi účastníky původního řízení není rovněž zpochybňováno, že F. Pehlivan ode dne 12. srpna 1999 nepřetržitě po dobu nejméně tří let skutečně žila ve společné domácnosti se svými rodiči.
- 34 Jelikož měl Rechtbank 's-Gravenhage za to, že řešení sporu, který mu byl předložen, závisí na otázce, zda je posledně uvedená okolnost dostatečná k tomu, aby F. Pehlivan splnila podmínku uvedenou v čl. 7 prvním pododstavci první odrážce rozhodnutí č. 1/80, jež se týká legálního pobytu po dobu tří let v hostitelském členském státě,

a mohla se tak platně dovolávat práv, která jí toto ustanovení přiznává, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) a) Je třeba čl. 7 [první pododstavec] první odrážka rozhodnutí [...] č. 1/80 vykládat v tom smyslu, že se toto ustanovení použije, když rodinný příslušník tureckého pracovníka s tureckým pracovníkem skutečně pobýval po dobu tří let, aniž příslušné vnitrostátní orgány jeho právo k pobytu během těchto tří let zpochybnily?
- b) Brání čl. 7 [první pododstavec] první odrážka rozhodnutí [...] č. 1/80 tomu, aby členský stát mohl během těchto tří let rozhodnout, že uzavře-li rodinný příslušník, kterému byl povolen vstup, manželství, nezíská žádná další práva z titulu tohoto ustanovení, i když takový rodinný příslušník nadále pobývá společně s tureckým pracovníkem?
- 2) Brání čl. 7 [první pododstavec] první odrážka [rozhodnutí č. 1/80] nebo jiné ustanovení či zásada práva Společenství tomu, aby příslušné vnitrostátní orgány po uplynutí tří let se zpětnou účinností zpochybnily právo pobytu dotčeného cizího státního příslušníka na základě vnitrostátních právních předpisů, které upravují otázku, zda se jedná o rodinného příslušníka, nebo zda tato osoba měla legální pobyt po dobu těchto tří let?
- 3) a) Je pro zodpovězení výše uvedených otázek relevantní skutečnost, zda cizí státní příslušník neuvedl, úmyslně či neúmyslně, údaje, které jsou podle vnitrostátního práva pro přiznání práva k pobytu významné? Pokud ano, v jakém smyslu?

- b) Záleží v tomto kontextu rovněž na tom, zda byly uvedené údaje zjištěny v průběhu výše uvedeného období tří let, nebo až po jeho uplynutí, když je zároveň třeba vzít v úvahu skutečnost, že příslušné vnitrostátní orgány budou po zjištění takových údajů případně povinny před přijetím rozhodnutí provést (podrobnější) šetření? Pokud ano, v jakém smyslu?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

³⁵ Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žádost Rechtbank 's-Gravenhage o rozhodnutí o předběžné otázce se týká situace turecké státní příslušnice, které bylo jako dítěti, a tudíž rodinnému příslušníkovi páru tureckých migrujících osob, z nichž přinejmenším jedna v Nizozemsku působila na řádném trhu práce, na základě čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 povoleno následovat své rodiče na území hostitelského členského státu za účelem sloučení rodiny.

³⁶ Předkládající soud konstatoval, že F. Pehlivan žila ve společné domácnosti se svými rodiči nepřetržitě po dobu delší než tři roky, avšak nizozemské orgány následně zpochybnily její právo pobytu v hostitelském členském státě, neboť před uplynutím tříleté lhůty stanovené v čl. 7 prvním pododstavci první odrážce rozhodnutí č. 1/80 uzavřela manželství. Uvedené orgány se v tomto ohledu opíraly o vnitrostátní právo, podle kterého je skutečná rodinná vazba zletilého dítěte s jeho rodiči považována za přerušenu z důvodu manželství tohoto zletilého dítěte, jelikož již neexistuje jeho

morální a finanční závislost na rodičích, takže povolení k pobytu již v takovém případě nemůže platně vycházet ze sloučení rodiny.

- 37 Za těchto podmínek je třeba nejprve rozhodnout, což je podstatou první otázky předkládajícího soudu, zda se turecká státní příslušnice, která je v postavení žalobkyně v původním řízení, může užitečně dovolávat čl. 7 prvního pododstavce první odrážky rozhodnutí č. 1/80.
- 38 Za tímto účelem je třeba konkrétněji určit, zda může být čl. 7 první pododstavec první odrážka rozhodnutí č. 1/80 vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že rodinný příslušník tureckého migrujícího pracovníka, jemuž byl povolen vstup na území členského státu z titulu sloučení rodiny s jeho rodiči, uzavřel manželství před uplynutím tříleté lhůty stanovené v tomto ustanovení, má automaticky za následek, že pobyt dotyčné osoby v hostitelském členském státě se stane ve smyslu tohoto ustanovení nelegálním, a zda tento členský stát může v důsledku toho platně použít takovou vnitrostátní právní úpravu v oblasti práva pobytu, jako je právní úprava popsána v bodě 20 tohoto rozsudku, na takovou tureckou státní příslušnici, jako je žalobkyně v původním řízení, v jejímž případě je nesporné, že po celou tuto dobu skutečně bydlela se svými rodiči.

K první otázce

- 39 Za účelem užitečné odpovědi na první otázku, jak je vymezena ve dvou předchozích bodech, je třeba připomenout, že čl. 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80 má přímý účinek, takže turečtí státní příslušníci, na něž se toto ustanovení vztahuje, jsou oprávněni se jej dovolávat přímo u soudů členských států za účelem vyloučení použití vnitrostátních právních norem, které jsou s tímto ustanovením v rozporu (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 17. dubna 1997, Kadiman, C-351/95, Recueil,

s. I-2133, bod 28, a ze dne 22. prosince 2010, Bozkurt, C-303/08, Sb. rozh. s. I-13445, bod 31).

- 40 Jak vyplývá ze samotného znění prvního pododstavce uvedeného čl. 7, nabytí práv upravených v tomto ustanovení je vázáno na předchozí splnění dvou kumulativních podmínek, a to zaprvé na skutečnost, že dotyčná osoba musí být rodinným příslušníkem tureckého pracovníka, který již působí na řádném trhu práce hostitelského členského státu, a zadruhé na skutečnost, že příslušné orgány tohoto státu povolily, aby uvedeného pracovníka následovala (viz výše uvedený rozsudek Bozkurt, bod 26). Jak bylo uvedeno v bodech 21 až 23 tohoto rozsudku, je nesporné, že F. Pehlivan v projednávané věci tyto podmínky splnila.
- 41 Jsou-li splněny uvedené předběžné podmínky, zbývá za účelem použití čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 ověřit, zda dotyčný turecký státní příslušník na území hostitelského členského státu již určitou dobu legálně pobývá (viz zejména rozsudek ze dne 7. července 2005, Aydinli, C-373/03, Sb. rozh. s. I-6181, bod 29).
- 42 Délky pobytu, které jsou uvedeny ve dvou odrážkách prvního pododstavce čl. 7 téhož rozhodnutí, přitom vyžadují, nemají-li být zbaveny veškerého užitečného účinku, aby rodinným příslušníkům tureckého pracovníka, kteří získali povolení následovat jej do hostitelského členského státu, během těchto období bylo přiznáno příslušné právo pobytu (viz výše uvedené rozsudky Kadiman, bod 29, a Bozkurt, body 31 a 36). Odmítnutí takového práva by totiž povolení udělené dotyčným členským státem rodinnému příslušníkovi tureckého migrujícího pracovníka, aby jej následoval, zbavilo podstaty a představovalo by popření samotné možnosti dotyčné osoby pobývat na území hostitelského členského státu.

- 43 Rodinný příslušník tureckého pracovníka, který stejně jako F. Pehlivan splňuje obě předběžné podmínky připomenuté v bodě 40 tohoto rozsudku a již více než tři roky legálně pobývá na území hostitelského členského státu, je proto v uvedeném státě nutně držitelem povolení k pobytu, které je založené přímo na tomto ustanovení.
- 44 Z ustálené judikatury Soudního dvora konkrétněji ohledně kritéria legálního pobytu před uplynutím počáteční tříleté lhůty, která je uvedena v čl. 7 prvním pododstavci první odrážce rozhodnutí č. 1/80, vyplývá, že výrazy použité v jednotlivých ustanoveních rozhodnutí č. 1/80 jsou pojmy práva Unie, které musí být k zajištění jejich jednotného používání v členských státech vykládány na úrovni Evropské unie jednotně s přihlédnutím ke smyslu a účelu dotčených ustanovení, jakož i ke kontextu, do kterého spadají (viz zejména rozsudky ze dne 30. září 1997, Ertanir, C-98/96, Recueil, s. I-5179, bod 59, a ze dne 30. září 2004, Ayaz, C-275/02, Sb. rozh. s. I-8765, body 39 a 40).
- 45 V souladu s obecným cílem uvedeného rozhodnutí, jenž spočívá ve zlepšení zacházení příznávaného v sociální oblasti pracovníkům a jejich rodinným příslušníkům za účelem postupného uskutečňování volného pohybu (viz zejména rozsudek ze dne 16. března 2000, Ergat, C-329/97, Recueil, s. I-1487, bod 43), sleduje v tomto ohledu systém zavedený zejména čl. 7 prvním pododstavcem téhož rozhodnutí vytvoření příznivých podmínek pro slučování rodin v hostitelském členském státě. Zpočátku, to znamená před uplynutím počáteční tříleté lhůty stanovené v první odrážce uvedeného ustanovení, je cílem tohoto ustanovení podpořit v hostitelském členském státě zaměstnání a pobyt tureckého migrujícího pracovníka, který již na území tohoto státu legálně pobývá, přítomností jeho rodinných příslušníků. Druhá odrážka téhož ustanovení následně posiluje postavení rodinných příslušníků tureckého migrujícího pracovníka tím, že jim poskytuje možnost vstoupit na trh práce v tomto členském státě, aby si vytvořili nezávislé postavení na tomto pracovníkovi a posílili tak trvalou integraci rodiny v hostitelském členském státě (viz výše uvedený rozsudek Bozkurt, body 33 a 34, a citovaná judikatura).

- 46 Soudní dvůr z toho vyvodil závěr, že rodinný příslušník má s výjimkou legitimních důvodů zásadně povinnost skutečně pobývat s migrujícím pracovníkem, dokud není sám oprávněn vstoupit na trh práce, tedy před uplynutím tříleté lhůty stanovené v čl. 7 prvním pododstavci první odrážce rozhodnutí č. 1/80 (viz výše uvedený rozsudek Bozkurt, bod 35). Jak Soudní dvůr uvedl v bodech 42 a 44 výše uvedeného rozsudku Kadiman, jinak by tomu bylo pouze v případech, kdy by objektivní okolnosti odůvodňovaly, aby dotýčný rodinný příslušník nežil v hostitelském členském státě s tureckým migrujícím pracovníkem ve společné domácnosti.
- 47 Soudní dvůr v této souvislosti upřesnil, že jak s ohledem na základní účel čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80, tak na smysl tohoto ustanovení sloučení rodiny, jehož prostřednictvím rodinný příslušník vstoupil na území hostitelského členského státu, musí být konkrétně potvrzeno trvalou přítomností uvedeného rodinného příslušníka u pracovníka, a tato přítomnost přitom má podobu společného soužití dotýčných osob do doby, než má rodinný příslušník po třech letech možnost vést život nezávislý na jeho rodiči, který mu umožnil vstoupit na území hostitelského členského státu (viz výše uvedený rozsudek Ergat, bod 36).
- 48 Soudní dvůr proto čl. 7 první pododstavec první odrážku rozhodnutí č. 1/80 vyložil v tom smyslu, že toto ustanovení hostitelskému členskému státu nebrání podrobit během prvních tří let právo pobytu rodinného příslušníka takovým podmínkám, které zajistí, aby přítomnost uvedeného rodinného příslušníka na jeho území byla v souladu se smyslem a účelem tohoto čl. 7 prvního pododstavce (výše uvedený rozsudek Kadiman, bod 33).
- 49 Za účelem určení přesného rozsahu tohoto výkladu je třeba připomenout logiku systému, který je základem čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80, jak byl zaveden smluvními stranami.

- 50 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora jednak jasně vyplývá, že na první vstup rodinného příslušníka tureckého pracovníka, který již působí na řádném trhu práce v členském státě, na území tohoto státu, se v zásadě vztahuje vnitrostátní právo uvedeného státu a tato pravomoc se pak projevuje povolením uděleným příslušnými vnitrostátními orgány dotyčné osobě, aby tohoto pracovníka následovala (viz výše uvedený rozsudek *Ayaz*, body 34 a 35).
- 51 Dále, jakmile uplyne počáteční tříletá lhůta stanovená v čl. 7 prvním pododstavci první odrážce rozhodnutí č. 1/80, členský stát již není oprávněn vázat pobyt rodinného příslušníka tureckého pracovníka na svém území na jakoukoli podmínku (viz výše uvedený rozsudek *Ergat*, bod 38, a rozsudek ze dne 11. listopadu 2004, *Cetinkaya*, C-467/02, Sb. rozh. s. I-10895, bod 30).
- 52 Ohledně přechodné fáze je třeba mít za to, že po dobu tří let od vstupu dotyčného rodinného příslušníka na území hostitelského členského státu má tento členský stát určité pravomoci k přijetí právních předpisů ohledně pobytu dotyčné osoby, aniž jsou však tyto pravomoci neomezené.
- 53 Konkrétně, jak vyplývá ze samotného znění bodu 33 výše uvedeného rozsudku *Kadiman*, hostitelský členský stát je oprávněn vázat pobyt rodinného příslušníka tureckého pracovníka pouze na podmínky, jejichž cílem je zajistit plné dodržování cíle sledovaného čl. 7 prvním pododstavcem rozhodnutí č. 1/80; musí přitom dbát na to, aby dotyčná osoba nepobývala na jeho území v rozporu se smyslem a účelem tohoto ustanovení, jak byly připomenuty v bodě 45 tohoto rozsudku.
- 54 Vzhledem k tomu, že po dobu těchto tří let nemají rodinní příslušníci dotyčného tureckého pracovníka v zásadě právo vést nezávislý život vykonáváním zaměstnání, s výhradou příznivějšího režimu stanoveného v čl. 14 odst. 2 rozhodnutí č. 1/80,

jediným odůvodněním jejich pobytu v hostitelském členském státě během uvedené doby je sloučení rodiny, jež tureckému pracovníkovi, prostřednictvím kterého jim byl povolen vstup na území tohoto státu, umožňuje pobývat v tomto státě se svými rodinnými příslušníky.

- 55 Hostitelský členský stát proto může platně vyžadovat, aby dotčený rodinný příslušník během počáteční tříleté lhůty skutečně nadále pobýval s dotyčným tureckým migrujícím pracovníkem.
- 56 Tento členský stát není naproti tomu oprávněn přijmout v tomto ohledu právní úpravu odlišnou od právní úpravy, jež vyplývá z rozhodnutí č. 1/80 nebo ukládá jiné podmínky, než jsou podmínky stanovené tímto rozhodnutím. Podle ustálené judikatury Soudního dvora totiž z přednosti práva Unie i z přímého účinku takového ustanovení, jako je čl. 7 první pododstavec rozhodnutí č. 1/80, vyplývá, že členské státy nemohou jednostranně měnit účinky systému postupné integrace tureckých státních příslušníků v hostitelském členském státě, a nemají tudíž ani pravomoc přijmout opatření, která by mohla narušit právní postavení, jež takovým státním příslušníkům výslovně přiznávají právní předpisy o přidružení EHS-Turecko (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 22. června 2000, *Eyüp*, C-65/98, Recueil, s. I-4747, body 40 a 41; ze dne 19. listopadu 2002, *Kurz*, C-188/00, Recueil, s. I-10691, body 66 až 68, jakož i ze dne 4. února 2010, *Genc*, C-14/09, Sb. rozh. s. I-931, body 36 až 38).
- 57 Právě tak je tomu přitom v případě takové právní úpravy, jako je právní úprava dotčená v původním řízení. Taková právní úprava, jako je právní úprava obsažená v oddílu B2/8.3 Vc 2000, která se zdaleka neomezuje na stanovení toho, že rodinný příslušník tureckého migrujícího pracovníka musí skutečně s tímto pracovníkem žít ve společné domácnosti pod dobu prvních tří let svého pobytu v hostitelském členském státě, stanoví pravidlo, podle něhož je především okolnost, že zletilé dítě uzavře manželství nebo vytvoří vztah, sama o sobě považována za přerušeni skutečné rodinné vazby. Tato právní úprava proto vnitrostátní orgány opravňuje k automatickému odnětí

povolení k pobytu rodinnému příslušníkovi, který se nachází v takové situaci, i když by dotyčná osoba s tímto pracovníkem nadále společně žila.

- 58 Je tedy nutné konstatovat, že právní úprava této povahy zjevně překračuje meze opatření, která je hostitelský členský stát oprávněn na základě rozhodnutí č. 1/80 přijmout. Takové podmínky, jako jsou podmínky uvedené v předchozím bodě, nejsou v čl. 7 prvním pododstavci rozhodnutí č. 1/80, jehož znění je naopak obecné a bezpodmínečné, nikde uvedeny a nenacházejí oporu ani v úmyslu, který vedl k přijetí tohoto ustanovení.
- 59 Konkrétně ohledně situace takového rodinného příslušníka, jakým je žalobkyně v původním řízení, ze zjištění předkládajícího soudu vyplývá, že F. Pehlivan od svého vstupu na území Nizozemska v roce 1999 až do dne 1. dubna 2005, tedy dne, kdy opustila rodinné bydliště, aby se usadila na jiné adrese, nikdy nebydlela odděleně od svých rodičů a nepřestala s nimi žít ve společné domácnosti, a tito rodiče přitom legálně pobývali v hostitelském členském státě a přinejmenším jeden z nich působil v tomto členském státě na řádném trhu práce.
- 60 Z údajů, které má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že v projednávaném případě F. Pehlivan pobývala v hostitelském členském státě nepřetržitě po dobu delší než tři roky plně v souladu s požadavky čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80, jakož i s cílem, který představuje základ tohoto ustanovení, tedy sloučením rodiny.
- 61 Za těchto podmínek musí být dotyčná osoba považována za osobu, která na nizozemském území pobývala ve smyslu uvedeného ustanovení vždy legálně. Za takových

okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, není tedy právo F. Pehlivan pobývat v hostitelském členském státě v každém případě nijak dotčeno manželstvím, které uzavřela před uplynutím tříleté lhůty stanovené v první odrážce téhož ustanovení, jelikož toto manželství nevedlo v projednávané věci k ukončení skutečného společného soužití dotyčné osoby s tureckým pracovníkem, jehož prostřednictvím jí byl povolen vstup na území tohoto státu z titulu sloučení rodiny.

- 62 Tento výklad je mimoto v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora, podle níž může rodinný příslušník tureckého pracovníka, který splňuje podmínky stanovené v čl. 7 prvním pododstavci rozhodnutí č. 1/80, ztratit práva, která mu toto ustanovení přiznává, pouze ve dvou případech, a to buď tehdy, představuje-li přítomnost turecké migrující osoby na území hostitelského členského státu z důvodu jejího osobního chování skutečné a vážné nebezpečí pro veřejný pořádek, veřejnou bezpečnost nebo veřejné zdraví ve smyslu čl. 14 odst. 1 téhož rozhodnutí, nebo tehdy, opustila-li dotyčná osoba území tohoto státu na podstatnou dobu a bez legitimních důvodů (viz zejména výše uvedený rozsudek Bozkurt, bod 42 a citovaná judikatura).
- 63 Z toho konkrétně plyne, že jak již Soudní dvůr judikoval, a na rozdíl od toho, co stanoví právní úprava dotčená v původním řízení, okolnost, že dotyčná osoba je v době rozhodné z hlediska sporu zletilá, nemá žádný vliv na práva, která nabyta na základě čl. 7 prvního pododstavce rozhodnutí č. 1/80 (viz v tomto smyslu zejména výše uvedený rozsudek Ergat, body 26 a 27, a rozsudek ze dne 16. února 2006, Torun, C-502/04, Sb. rozh. s. I-1563, bod 28 a citovaná judikatura).
- 64 Ze všech těchto úvah je třeba vyvodit, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, je manželství uzavřené rodinným příslušníkem tureckého pracovníka před uplynutím tříleté lhůty stanovené v čl. 7 prvním pododstavci první odrážce rozhodnutí č. 1/80 ve vztahu k zachování práva pobytu ve prospěch jeho držitele zcela irrelevantní, jestliže tento rodinný příslušník po celou tuto dobu skutečně

žije ve společné domácnosti s tímto pracovníkem. Dotyčný členský stát tedy v projednávaném případě nemůže zpochybnit právo pobytu, které pro žalobkyni v původním řízení vyplývá z práva Unie, a vnitrostátním soudům přísluší, aby uplatňovaly právo Unie jako celek a zajistily ochranu práv, která toto právo Unie přiznává přímo jednotlivcům, a nesmějí tedy použít žádné ustanovení právní úpravy uvedeného státu, jež by s ním bylo případně v rozporu (viz výše uvedené rozsudky Eyüp, bod 42, a Kurz, bod 69).

65 Konečně je třeba uvést, že výklad uvedený v předchozím bodě není neslučitelný s požadavky článku 59 dodatkového protokolu podepsaného dne 23. listopadu 1970. Z obdobných důvodů, jaké uvedl Soudní dvůr v bodech 62 až 67 rozsudku ze dne 18. července 2007, Derin (C-325/05, Sb. rozh. s. I-6495), v bodě 21 rozsudku ze dne 4. října 2007, Polat (C-349/06, Sb. rozh. s. I-8167), jakož i v bodě 45 výše uvedeného rozsudku Bozkurt, totiž situace rodinného příslušníka tureckého migrujícího pracovníka nemůže být užitečně srovnávána se situací rodinného příslušníka občana některého členského státu s ohledem na zjevné odlišnosti existující mezi jejich právními situacemi (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 21. ledna 2010, Bekleyen, C-462/08, Sb. rozh. s. I-563, body 37, 38 a 43).

66 S ohledem na výše uvedené je tedy třeba na první otázku odpovědět, že čl. 7 první pododstavec první odrážka rozhodnutí č. 1/80 musí být vykládán v tom smyslu, že:

- toto ustanovení brání právní úpravě členského státu, podle které rodinný příslušník, jenž řádně získal povolení následovat tureckého migrujícího pracovníka, který již v tomto státě působí na řádném trhu práce, ztrácí práva vycházející ze sloučení rodiny podle téhož ustanovení pouze z toho důvodu, že po dosažení zletilosti uzavře manželství, i když během prvních tří let svého pobytu v hostitelském členském státě nadále bydlí s tímto pracovníkem;

- turecký státní příslušník, na kterého se stejně jako na žalobkyni v původním řízení vztahuje uvedené ustanovení, se může bez ohledu na okolnost, že uzavřel manželství před uplynutím tříleté lhůty stanovené v první odrážce uvedeného prvního pododstavce, platně domáhat práva pobytu v hostitelském členském státě na základě tohoto ustanovení, jestliže po celou tuto dobu skutečně žil ve společné domácnosti s tureckým migrujícím pracovníkem, jehož prostřednictvím mu byl z titulu sloučení rodiny povolen vstup na území tohoto členského státu.
- 67 Vzhledem k odpovědi na první otázku již není namístě odpovídat na ostatní otázky předkládajícího soudu.

K nákladům řízení

- 68 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 7 první pododstavec první odrážka rozhodnutí č. 1/80 ze dne 19. září 1980 o vývoji přidružení, jež bylo přijato Radou přidružení, která byla zřízena Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, musí být vykládán v tom smyslu, že:

- **toto ustanovení brání právní úpravě členského státu, podle které rodinný příslušník, jenž řádně získal povolení následovat tureckého migrujícího**

pracovníka, který již v tomto státě působí na řádném trhu práce, ztrácí práva vycházející ze sloučení rodiny podle téhož ustanovení pouze z toho důvodu, že po dosažení zletilosti uzavře manželství, i když během prvních tří let svého pobytu v hostitelském členském státě nadále bydlí s tímto pracovníkem;

- **turecký státní příslušník, na kterého se stejně jako na žalobkyni v původním řízení vztahuje uvedené ustanovení, se může bez ohledu na okolnost, že uzavřel manželství před uplynutím tříleté lhůty stanovené v první odrážce uvedeného prvního pododstavce, platně domáhat práva pobytu v hostitelském členském státě na základě tohoto ustanovení, jestliže po celou tuto dobu skutečně žil ve společné domácnosti s tureckým migrujícím pracovníkem, jehož prostřednictvím mu byl z titulu sloučení rodiny povolen vstup na území tohoto členského státu.**

Podpisy.